

LEADER – čo to je a aký prínos to bude mať pre občana?

Projekt budovania kapacít pre trvalo udržateľný rozvoj

Región Rudohorie, tvorený katastrálnymi územiami obcí: Baška, Bukovec, Hodkovce, Hýľov, Jasov, Malá Ida, Nižný Klatov, Novačany, Poproč, Rudník, Šemša, Štós, Vyšný Klatov, Vyšný Medzev, Zlatá Idka a mesta Medzev bol vybratý ako jeden zo šiestich regiónov, ktoré bude v najbližšom období podporovať Rozvojový program OSN v spolupráci s Košickým samosprávnym krajom v projekte Budovania kapacít pre trvalo udržateľný rozvoj v Košickom kraji.

Zložitý a dlhý názov, ale o čo vlastne ide? A čo bude z toho mať občan, firma či združenie žijúci či pôsobiaci na danom území?

Prístup Leader predstavuje integrovaný prístup k rozvoju vidieka orientovaný na problémy a riešenia daného územia. V období rokov 2007-2013 je na rozvoj vidieka vyčlenených z Európskych fondov 2,5 mld. EUR a na operačné programy 11,5 mld. EUR, takže celkom je to približne 14 mld. EUR, čo činí 365 mld. Sk. Aj keď to znie možno neuveriteľne, je to správne číslo a zároveň je to jedinečná a neopakovateľná šanca využiť ponúkané prostriedky pre rozvoj obcí, firiem a zlepšenie celkových životných podmienok občanov.

Tí, čo budú mať najväčšie šance tieto prostriedky čerpať sú tí, čo budú najlepšie pripravení. Príprava zahŕňa hlavne vytvorenie funkčného viac sektorového partnerstva, tzv. miestnej akčnej skupiny (MAS) a následne integrovanej stratégie rozvoja daného územia, na základe ktorého sa bude rozvoj daného územia realizovať.

Miestna akčná skupina (MAS) a integrovaná stratégia rozvoja

Čo je to teda MAS a ako ju vytvoriť? MAS predstavuje verejno-súkromné partnerstvo, v ktorých majú svoje zastúpenie miestne komunity, podnikatelia, verejná správa, poľnohospodárske a lesnícke subjekty, mladí ľudia, ženy a iní dôležití aktéri na miestnej úrovni. Podmienkou je, aby zástupcovia súkromného sektora (vrátane mimovládnych organizácií) tvorili minimálne 50% partnerstva.

Partnerstvo je potrebné zaregistrovať ako občianske združenie poskytujúce všeobecne prospešné služby. Pri formovaní MAS je potrebné zabezpečiť rovnovážne zloženie z pohľadu zastúpenia všetkých sektorov. Po vytvorení orgánov MAS je potrebné za pomoci všetkých členov a subjektov pôsobiacich na danom území vytvoriť integrovanú stratégiu rozvoja územia, ktorá bude odrážať vízie, ciele, plány a aktivity pre rozvoj daného územia. Príprava a implementácia stratégie má spájať (princípom „zdola nahor“) aktivity, aktérov a zdroje do funkčného celku tak, aby boli identifikované a naplnené potreby a príležitosti vidieckeho prostredia.

Čo ďalej, ako získať financie, a čo môžete získať ako člen MAS?

Úspešné MAS, ktoré dokážu svoju životaschopnosť, sa zapoja do výzvy na os Leader a získajú prostriedky, jednak na fungovanie samotnej MAS ale hlavne, na projekty uvedené v integrovanej stratégii rozvoja. Ďalšou možnosťou sú operačné programy, prostredníctvom ktorých môže MAS taktiež podávať projekty zo svojej stratégie, resp. podporovať svojich členov na podávanie projektov, prípadne sa zapájať do spolupráce s inými MAS v rámci SR alebo v zahraničí.

Výzva na os Leader už bola vyhlásená a v prvej polovici decembra 2008 je potrebné na výzvu reagovať. Času už veľa nezostáva...

Čo teda získate vstupom do MAS?

- Rozvoj vášho regiónu pôjde smerom, ako si to spoločne pripravíte. Do prípravy rozvojovej stratégie môže byť zapojený každý, kto má záujem - jednotlivci, firmy či neziskové združenia.
- Získate podporu pre vaše nápady a projekty, ktoré sa stanú súčasťou stratégie rozvoja regiónu.
- Budete mať možnosť získať financie na svoje projekty.
- Členovia MAS budú informovaní o ďalších možnostiach podpory.
- Získate možnosť propagácie svojich výrobkov a služieb, kultúrnych podujatí a šancu zlepšiť služby a spoločenský život v regióne.
- Budete mať možnosť výmennej spolupráce s inými MAS v SR alebo v zahraničí a tým propagovať svoje služby a výrobky aj na tomto území.

Ako ďaleko sme a ako sa môžete zapojiť?

Už tým, že región Rudohorie bol vybraný na podporu Rozvojového programu OSN a teda prešiel výberovým konaním, je zrejmé, že patrí k najlepším. Tento status si však potrebuje udržať a hlavne dokázať, že vie vytvoriť fungujúce partnerstvo nielen pre účel čerpania prostriedkov z EÚ, ale pre budúcnosť a preto, že obyvateľom tohto územia záleží na jeho rozvoji a sú ochotní sa do plánovania a realizácie rozvoja aktívne zapojiť.

Našťastie netreba začínať na zelenej lúke. Nová MAS môže vyrásť na základoch tvorených dlhodobou spoluprácou starostov a primátorky obcí a mesta spadajúcich do regiónu, ktorej počiatky sa datujú od novembra 1995. Pokračovať v začatom úsilí však musia nielen starostovia, ale vy všetci, ktorí v regióne žijete či pracujete.

Mária Ház

Regionálna poradkyňa pre Rudohorie

Rozvojový program OSN, Košice